

P. Świątkiewicz

Bocheń, st. 13, gm. Łowicz, woj.
skierniewickie, AZP 59-55/31

Informator Archeologiczny : badania 31, 169-170

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania kontynuowane w południowo-zachodniej części wzgórza klasztorne pozwoliły na zlokalizowanie pozostałości obiektu związanego z produkcją ceramiki budowlanej (dachówek) oraz pieca do wypału wapna. W tej części wzgórza zlokalizowano także ceramikę naczyniową z VII – VIII wieku oraz z X, XII i XIII w. Natomiast w południowo-wschodniej części wzgórza odsłonięto rozległy kompleks obiektów związanych z produkcją metalu w okresie wpływów rzymskich.

Badania wykopaliskowe na st.26, na obszarze usytuowanym między stokiem wzgórza klasztorne a ruinami tzw. browaru pozwoliły poprzez odsłonięcie układu stratygraficznego na odcinku kilkunastu metrów na stwierdzenie istnienia od strony południowej wzgórza klasztorne szerokiego rozlewiska, prawdopodobnie pogłębionego bezpośrednio u stóp wyniesienia.

Wśród bogatego materiału ruchomego na uwagę zasługują kolejne zdobione detale architektoniczne jak cegły o zdobionym dekoracją rzeźbiarską licu i fragment płyty fryzowej ozdobionej motywem maswerkowej rosety.

Wyniki badań będą publikowane w "Zeszytach Bierzwnickich" – sezon 1997 w t.3, s.7 – 63.

Badania będą kontynuowane.

BOBRÓWKA, st. 1A, gm. Nurzec Stacja, woj. białostockie, AZP 52-88/-

- osada przyrodowa z wczesnego średniowiecza (XI-XII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez mgr. Dariusza Krasnodębskiego (Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 70 m².

Na powierzchni stanowiska zalegała warstwa orna o grubości około 35-45 cm. Znaleziono w niej 370 fragmentów ceramiki, 239 fragmentów kości zwierzęcych, 2 nożyki żelazne, żelazny grot strzały, 16 fragmentów żuźla żelaznego, 2 nieokreślone fragmenty żelaza, ośkę kamienną, krzemień i kilka bryłek polepy glinianej. Pod tą warstwą znajdowała się nienaruszona ciemnoszarobrazowa z żółtymi plamkami „warstwa kulturowa” o miąższości od 14 do 30 cm. Wystąpiły w niej liczne węgielki drzewne i drobne kamienie. Pod tymi warstwami, na poziomie calca, ujawniono sześć obiektów archeologicznych: cztery doły posłupowe (?) oraz dwie duże jamy o kształtach owalnych. Miały one rozmiary około 2,5-3 x 0,8-1,5 m i głębokość dochodzącą do 40 cm. W ich wypełniskach znaleziono liczny materiał ceramiczny. Wymiary domniemanych dołów posłupowych wahały się od około 20 do 40 cm. Ich głębokość wynosiła od około 10 do 20 cm. Dna z reguły były płaskie. Znaleziona na stanowisku ceramika przeważnie wykonana była na kole garncarskim. W ornamentyce wyróżnić można naczynia zdobione żłobkowaniem i linią falistą. Częstym motywem są umieszczane w górnej części naczynia wałeczki, czasem zdobione dodatkowo ornamentem nacięć lub odcisków paznokciowych. Materiał ten datować można wstępnie na koniec XI i pierwszą połowę XII w. Oprócz naczyń wczesnośredniowiecznych znaleziono także nieliczne fragmenty wykonane ręcznie, o powierzchni chropowatej i domieszce schudzającej ze średnioziarnistego tłuczni. Wystąpiły one w warstwie wczesnośredniowiecznej i pochodzą ze starszych warstw, zniszczonych w trakcie późniejszego użytkowania tego obiektu.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN.

Badania nie będą kontynuowane.

BOCHEŃ, st. 13, gm. Łowicz, woj. skierniewickie, AZP 59-55/31

- ślady osadnictwa kultury przeworskiej
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. P. Świątkiewicza (Anna Świątkiewicz Usługi Archeologiczno-Konserwatorskie, Łódź, ul. Lutomińska 125/16). Finansował WKZ w Skierniewicach. Drugi sezon badań ratowniczych. Przebadano powierzchnię około 0,5 ara.

Stanowisko zlokalizowane w 1984 r. w czasie badań AZP położone jest na lewym brzegu Bobrówki (Pobocznic). Obejmuje piaszczyste wyniesienie o pow. około 5 ha, na którym powstają liczne „dziłki” piaskarnie. Badania prowadzone w 1985 r. ujawniły tu ślady osadnictwa kultury przeworskiej.

Stanowisko zostało zlokalizowane w trakcie AZP w 1984 r. W sezonie 1997 przy krawędziach

piaśnic założono i wyeksplorowano 4 wykopy sondażowe. W jednym z wykopów natrafiono na częściowo zachowaną warstwę kulturową oraz dwie jamy o nieokreślonym charakterze, stanowiące prawdopodobnie lokalne przegłębienie warstwy. Pozyskano z nich osełkę z szarego piaskowca oraz 111 fragmentów naczyń, wśród których zdecydowanie dominowała ceramika charakterystyczna dla III okresu wczesnego średniowiecza. W warstwie kulturowej wystąpiły ponadto nieliczne fragmenty naczyń późnośredniowiecznych. W pozostałych wykopach nie stwierdzono obecności nienaruszonych nawarstwień historycznych, lecz jedynie ślady licznych nowożytnych wkopów. Badany fragment stanowiska jest w około 80% zniszczony na skutek wieloletniego wybierania piasku. Wydaje się, że nie będzie można uzyskać istotniejszych informacji na jego temat bez objęcia szerokopłaszczyznowymi wykopami tych jego partii, które nie zostały do tej pory zniszczone.

BOCHEŃ, st. 16 (STRUGIENICE, st. 4), gm. Zduny, woj. skierniewickie, AZP 59-55/25

- osada kultury łużyckiej z IV–V okresu epoki brązu
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski)
- osada wczesnośredniowieczna
- ślady osadnictwa późnośredniowiecznego i nowożytnego

Rozpoznawczo-ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Piotra Świątkiewicza (Anna Świątkiewicz, Usługi Archeologiczno-Konserwatorskie, Łódź, ul. Lutomierska 125/16). Konsultacja — dr Marek Dulinicz. Finansowane przez PSOZ. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 3,5 ara.

Stanowisko było badane w 1990 i 1996 roku. W 1997 r. założono 4 wykopy o łącznej powierzchni ok. 3,5 ara, usytuowane w centralnej części stanowiska, głównie w miejscach występowania warstw z materiałem zabytkowym, widocznych przy krawędziach piaśnic.

Podczas wcześniej prowadzonych badań ustalono, iż jest to osada wielokulturowa, zamieszkiwana od IV-V okresu epoki brązu, potem przez ludność kultury przeworskiej z najbardziej wyrazistym horyzontem wczesnośredniowiecznym, reprezentowanym przez otwarte paleniska i jamy gospodarcze.

W sezonie 1997 w jednym z wykopów stwierdzono jedynie obecność zniszczonej orką, przemieszanej z piaskiem, próchniczej warstwy kulturowej, zawierającej materiał ceramiczny głównie wczesnośredniowieczny, ale także późnośredniowieczny i nowożytny. W wykopach XI i XII warstwa kulturowa była częściowo zniszczona. Poza wczesnośredniowieczną ceramiką znaleziono w niej także schyłkowolateńską fibulę brązową, która pozwala uściślić dotychczasowe datowanie tej fazy zasiedlenia stanowiska na środkowy i późny okres przedrzymski. Warstwa ta w pewnym fragmencie była jednak zachowana w zwartej postaci wypełniska jamy (obiektu) długości 8 i szerokości 0,5 m. Pozyskano z niej 66 fragmentów brunatnych i szarobrunatnych naczyń słabo, całkowicie i częściowo obtaczanych oraz 13 fragmentów kości zwierzęcych. Poza warstwą odkryto także jamę zawierającą jedynie węgle drzewne. Wykop XIV był założony na niewielkim „ostańcu” pozostałym między dwiema piaśnicami. Zachowała się tu jama o średnicy 0,5-0,8 m i głębokości 20 cm, zawierająca czarną próchnicę z węglami drzewnymi i drobnymi kamieniami. Określono ją wstępnie jako palenisko. Pozyskano z niego 34 fragmenty naczyń, m.in. fragment wylewu słabo obtaczanego garnka o esowatym profilu, ornamentowanego linią falistą i płytkimi dookólnymi żłobkami, oraz górną partię garnka o baniastym brzuścu, zdobionym głębokimi, regularnymi żłobkami. Podkreślić trzeba niejednorodność techniczną i formalną ceramiki pochodzącej z warstwy, a nawet z obiektów. Współwystępują w nich liczne ułamki o cechach wyraźnie nawiązujących do tzw. II okresu wczesnośredniowiecznego oraz ceramika młodsza, o cechach charakterystycznych dla połowy X-XI wieku. Problem ten wymaga analiz.

Badania będą kontynuowane.

BONIKOWO, st. 1, gm. Kościan, woj. leszczyńskie, AZP 58-25/19

- grodzisko wkłęsłe (wczesne średniowiecze, fazy A-C)

Badania sondażowe, przeprowadzone w listopadzie przez mgr. Marka Wróbla. Finansowane przez Polską Akademię Nauk w Warszawie w ramach programu „Polska w dobie Zjazdu Gnieźnieńskiego”,